

přes čas platí se draže, protože více vyčerpávají, každá úmluva, která se přiči tomuto pravidlu, jest nicotná podle §u 879 obč. zák., poněvadž se přiči zákonnému zákazu. Zjistil-li tedy první soud, že odměna 40 Kč za práci přes čas byla vzhledem ku placené týdenní mzdě nepoměrně nízká, měl bez ohledu na ujednání stran zjistiti, která odměna by byla přiměřenou, a žalobci ji přisouditi. Poněvadž nebylo zjištěno, jak dlouho průměrně žalobce denně přes čas pracoval, správněji, pracovati musil, neboť nelze přihlížeti k době, o kterou by si byl pracovní dobu snad sám zbytečně prodlužoval, a jaká odměna jest za práce přes čas v jeho oboru obvyklá a přiměřená, nezbylo než zrušiti rozsudky obou nižších soudů a vrátiti rozepři do první stolice k dalšímu jednání. Při tom bude přihlížeti k tomu, že odměna 40 Kč týdně nebyla podle vlastního přednesu žalované strany v první stolici smluvena jenom za práci přes čas, nýbrž také jako stravné, a bude možno odpočítati od vyšetřené přiměřené odměny za práce přes čas jenom onu její část, jež nebude stravným vyčerpána. Výrok odvolacího soudu, prohlašující tvrzení žalobcovo, že 40 Kč týdně dostával jako stravné, za nedovolenou novotu, jest v rozporu se spisy, neboť ani z přednesu žalobce v první stolici, jmenovitě pak z jeho udání při ústním líčení dne 27. ledna 1926 neplynulo, že by přídavek 40 Kč byl ujednal a přijímal za práci přes čas, to tím méně, když přídavek ten ze svého nároku za práci přes čas v žalobě uplatňovaného nesrážel, žalobce mluví v protokole jenom o přídavku 30 Kč bez bližšího vysvětlení, bylo však na soudci, by dotazováním stran podle §u 182 c. ř. s. po případě jejich výsledkem za účelem důkazu odstranil nejasnosti a neurčitosti ve skutkovém přednesu.

Čís. 6855.

Bylo-li umluveno při prodeji nemovitosti, že dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti má zaplatiti prodatel, nepropustil výběrčí úřad kupitele z ručení za dávku tím, že ujednal s prodatelem placení dávky v měsíčních lhůtách a zrušil exekuci ku zajištění dávky na nemovitosti připsané kupiteli. V takovém případě nevzdal se výběrčí úřad zákonného ručení kupitele i pro ten případ, že prodatel nedodrží nebo nebude moci dodržeti ujednané lhůty a že dávka zůstane u něho nedobytnou. Kupitel nemůže se v tomto případě domáhati na prodatele, by zaplatil výběrčímu úřadu celou dávku do čtrnácti dnů nebo sprostil ho (kupitele) z ručení, má-li v době podání žaloby pouhý hospodářský zájem na tom, by byla odstraněna nejistota o možných následcích jeho zákonného ručení, leč že by si byl vymínil, že prodatel zaplatí dávku do určité doby nebo ho sprostí ručení.

(Rozh. ze dne 16. března 1926, Rv II 487/26.)

Žalobkyně koupily od žalovaného dům, při čemž bylo umluveno, že dávku z přírůstku hodnoty zaplatí žalovaný. Žalovaný dávky nezaplatil, exekuce proti němu výběrčím úřadem vedená zůstala bezvýslednou a bylo mu dne 25. září 1925 povoleno, by dávku zapravil v měsíčních

splátkách po 100 Kč, jež žalovaný platil. Dne 25. srpna 1925 byla povolena exekuce knihovním záznamem zástavního práva na nemovitostech žalobkyn, avšak usnesením ze dne 4. října 1925 byl tento záznam opět vymazán. Žaloba kupitelek proti prodávateli, by byl uznán povinným zaplatiti moravskému zemskému fondu dávku z přírůstků hodnoty, pokud se týče (doplněno později) osvoboditi žalobkyně od jejich podpůrného závazku (zaplatiti dávku z přírůstků hodnoty), byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Žalobci opřeli původní žalobní nárok o ustanovení §u 881 obč. zák., eventuální u ústního jednání ze dne 16. března 1925 učiněný nárok o ustanovení §u 1404 obč. zák. O převzetí dluhu ve smyslu předpisu §u 1404 obč. zák. nemůže se však v tomto případě jednati proto, poněvadž dlužníkem zemského fondu jest žalovaný netoliko proto, že se dle smlouvy k placení zavázal, nýbrž i proto, že jest podle ustanovení §u 15 prvý odstavec zák. čís. 18/1915 mor. zem. zák. jakožto prodávatel reality k zaplacení dávky z přírůstků hodnoty povinen, a ustanovení §u 1404 obč. zák. má na mysli případ, kde někdo třetí dlužníku, tedy žalovanému, slíbil, že za něho věřiteli (zemskému fondu) zaplatí. O takový případ tu však nejde. Zbývá tedy zkoumati, zda není odůvodněn původní nárok žalobní, opírající se o ustanovení §u 881 obč. zák. Tu však třeba předeslati, že případ tento nelze posuzovati podle ustanovení §§ 13 a 14 nař. čís. 545/20, nýbrž že se na tento případ vztahuje ustanovení §u 15 cit. zák. čís. 18/15 mor. zem. zák., poněvadž převod reality stal se kupní smlouvou ze dne 17. března 1919 a v §u 30 cit. nař. čís. 545/20 se stanoví, že pro převody nastalé před vyhlášením tohoto nařízení, t. j. před 5. říjnem 1920, platí předpisy shora citovaného zákona zemského čís. 18/15. V §u 15 odst. 2 a 3 citovaného zem. zákona se stanoví, že při nedobytnosti dávky u zcizitele (žalovaného) ručí za ni nabyvatel (žalobci) a že ručení toto zaniká, jakmile zcizitel dávku zaplatil, nebo zajistil a zajištění to bylo vyměřovacím úřadem uznáno za dostatečné. Výpovědi svědka V-a bylo zjištěno, že zemský výběrčí fond uzavřel se žalovaným jako zcizitelem dne 25. září 1925 ujednání, dle kterého mu povolil, by zapravil dávku v měsíčních splátkách po 100 Kč, jež žalovaný také platí, a exekučním spisem bylo zjištěno, že zemský výběrčí fond důsledkem tohoto ujednání exekuci i na realitu žalobců jakožto ručitelů za dávku zrušil. Tímto postupem dal zemský fond zcela zřejmě a způsobem každou pochybnost vylučujícím na jevo, že ujednání se žalovaným považuje za dostatečné zajištění dávky a že žalobce z ručení propouští. Žalovaný své povinnosti činí zadost, zapravuje dávku v měsíčních splátkách a nemohou proto žalobci ani ve smyslu ustanovení §u 881 obč. zák. žádati, by žalovaný byl přidržen k jejímu zaplacení. Mohlo by se ovšem namítnouti, že původní žalobní nárok jest opodstatněn proto, že žalobci mají právo žádati na žalovaném, by zaplatil celou dávku najednou. Bylo-li však povoleno dlužníku následkem ujednání z 25. září 1925 zemským fondem jako věřitelem splácení, jest nárok žalobců neopodstatněný. Žalobci konečně shledávají žalobní nárok, by žalovaný ihned splnil, opodstatněným také proto, že ručí za dávku solidárně a že mají zájem na tom, by všemi exekučními pro-

středky se postarali o to, by dávno splatná pohledávka byla zemskému fondu ihned zaplacená. Dle shora vysloveného názoru odvolacího soudu byli však žalobci z ručení zemským fondem propuštěni a je proto také z tohoto důvodu jejich původní nárok žalobní toho času neopodstatněný.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s odvolacím soudem, že moravský zemský výběrčí úřad propustil žalobce z ručení za dávku z přírůstku hodnoty, ujednav se žalovaným dne 25. září 1925 placení dávky v měsíčních lhůtách po 100 Kč a zrušiv exekuci ku zajištění dávky na nemovitosti připsané žalobcům. Tyto skutečnosti nepřipouštějí samy o sobě ještě závěru, že se výběrčí úřad vzdal zákonného ručení žalobců i pro ten případ, že žalovaný nedodrží neb nebude moci dodržeti ujednané lhůty a že dávka zůstane u něho nedobytnou. Přes to byla žaloba zamítnuta právem pro nedostatek právního důvodu, z něhož by žalobci mohli požadovati a vynucovati na žalovaném, by zaplatil dávku do čtrnácti dnů neb sprostil je ručení. Právní důvod měli žalobci, dokud dávka byla zajištěna na jejich nemovitosti, neboť podle zákona byl žalovaný povinen zaplatiti dávku do čtrnácti dnů a nesplnění této povinnosti mělo za následek újmu na vlastnických právech žalobců, avšak záznam práva zástavního pro dávku byl vymazán již před podáním žaloby, takže se ho již nelze dovolávati. Při podání žaloby měli žalobci již jenom hospodářský zájem na tom, by byla odstraněna nejistota o možných následcích jejich zákonného ručení za dobytost dávky, tento zájem nedostačuje však sám o sobě, by mohli žalovati tak, jak žalují. K tomu bylo by třeba, by takovýto jejich nárok byl buď zákonem uznán, neb aby si jej byli se žalovaným smluvili. Žádné z těchto podmínek tu není. Že by nabyvatelé nemovitosti měli právo požadovati na zciziteli, by zaplatil dávku do čtrnácti dnů, neb sprostil je zákonného ručení, nelze dovoditi ani z dávkového řádu ani ze všeobecných právních zásad o ručení. Podle §§ 1364 a 1365 obč. zák. může sice smluvní rukojmí v jistých případech žádati jistotu, že dlužník zaplatí zaručený dluh, ale práva žalovati na placení k rukám věřitele nemá. Žalobci mohli a měli na nebezpečí, hrozící jim z ručení za dobytost dávky, pamatovati při kupní smlouvě a zabezpečiti si její včasné zaplacení zvláštní úmluvou, ale zanedbali tuto opatrnost. Ustanovení kupní smlouvy, že kupitelé zaplatí převodní poplatky a zcizitel dávku z přírůstku hodnoty, není, neodchylujíc se od zákonných předpisů a nepřidávajíc k nim nic nového, smluvní podmínkou, nýbrž pouhým zjištěním zákonného stavu. Když tomu tak a žalobci si nevymínili, že žalovaný zaplatí dávku do určité doby neb že se postará o osvobození jejich od zákonného ručení, nemohou nyní zasahovati do poměru mezi výběrčím úřadem a žalovaným, a domáhati se soudní pomoci za tím účelem, by žalovaný byl donucen zaplatiti dávku ihned, ačkoliv výběrčí úřad mu povolil k tomu lhůty. Protože toho času není žádné právo žalobce porušeno a žalobní nárok není ani zákonem ani smlouvou odůvodněn, byla žaloba nižšími soudy zamítnuta právem.